

Sygn. akt VII U 832/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marcin Graczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2019 r. w Warszawie

sprawy A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

z udziałem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

na skutek odwołania A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 30 kwietnia 2018 r., nr (...)

1. oddała odwołanie,

2. zasądza od A. R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

A. R. w dniu 12 czerwca 2018 r. wniosła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji w/w organu rentowego z dnia 30 kwietnia 2018 r., nr: (...). Odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, tj.:

- art. 203 § 1 k.s.h. w związku z art. 58 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że z osobą posiadającą status prezesa zarządu nie można zawrzeć umowy o pracę, podczas gdy była ona również członkiem zarządu, a przepisy kodeksu spółek handlowych nie przewidują odrębnych przepisów czy uprawnień dla prezesa zarządu z wyjątkiem równowagi głosów;

- art. 22 k.p. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że czynności przez nią wykonywane na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. nie stanowiły reżimu pracowniczego;

- art. 177 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że podpisanie porozumienia zmieniającego warunki pracy podyktowane było wolą korzystania przez nią ze świadczeń, podczas gdy spółka z uwagi na ciężę ubezpieczonej nie miała prawnej możliwości wypowiedzenia czy też rozwiązania z nią umowy o pracę;

- art. 7 k.p.a. w związku z art. 77 § 1 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, która doprowadziła do błędu w ustaleniach faktycznych i uznania, że umowa o pracę z dnia 21 września 2016 r. zawarta z (...) zmieniona na mocy porozumienia z dnia 31 stycznia 2017 r. stanowi czynność prawną zmierzającą do obejścia prawa a tym samym jest nieważna, podczas gdy celem stron było faktyczne świadczenie pracy na rzecz pracodawcy a nie jedynie uzyskanie tytułu do ubezpieczeń społecznych.

W związku z tym ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że podlega ona obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 21 września 2016 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ubezpieczona wskazała, że pozostawała ze spółką w dwóch odrębnych stosunkach, tj. jednym organizacyjnoprawnym wynikającym z powołania na stanowisko prezesa zarządu oraz w drugim w stosunku pracy nawiązanym na mocy umowy na czas nieokreślony w dniu 21 września 2016 r. i następnie zmienionym na podstawie porozumienia zawartego w dniu 31 stycznia 2017 r. Ubezpieczona stwierdziła, że w momencie jej odwołania z zarządu była w ciąży oraz na zwolnieniu chorobowym, co oznacza, że korzystała ze szczególnej ochrony wskazanej w art. 177 k.p. uniemożliwiającej wypowiedzenie czy też rozwiązanie umowy o pracę (k. 2-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 11 lipca 2018 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zasądzenie od odwołującej na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego lekarza ginekologa celem ustalenia, czy ubezpieczona w dniu 21 września 2016 r. była zdolna do pracy na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i dodatkowo na 1/8 etatu. Organ rentowy wskazał, że na podstawie zebranego materiału dowodowego umowa pomiędzy odwołującą a spółką nie została zawarta w celu faktycznego świadczenia pracy a miała na celu jedynie uzyskanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych. W ocenie Oddziału posiadanie całości udziałów spółki skutkuje tym, że wspólnik nie może pozostać w stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p., bowiem istotne znaczenie ma istnienie po stronie pracownika obowiązku osobistego stałego świadczenia pracy na rzecz pracodawcy za obligatoryjnym wynagrodzeniem odpowiadającym rodzajowi, ilości i jakości wykonywanej pracy. Organ rentowy powołując się na art. 203 k.s.h. stwierdził, że zawarcie umowy i określenie w niej przysługującego prezesowi wynagrodzenia za czynności zarządzania w oparciu o ogólną regułę wynikającą z art. 58 § 1 k.c. jest nieważne. Ponadto zdaniem organu rentowego niezbędną cechą stosunku pracy jest podporządkowanie się pracownika w procesie świadczenia pracy poleceniom pracodawcy, której brakowało przy realizowaniu stosunku pracy. Zatem Oddział uznał, że zawarcie umowy o pracę miało charakter pozorny i dążyło jedynie do uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego przez odwołującą. Ponadto Zakład stwierdził, że umowa o pracę świadczona

w ramach 1/8 pełnego wymiaru czasu pracy na rzecz spółki w tych samych godzinach pracy, w których jednocześnie wykonywana była praca w pełnym wymiarze czasu pracy na rzecz innego pracodawcy, posiada charakter czysto fikcyjny (k. 15-17 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym od dnia 29 listopada 2002 r. Spółka oferuje usługi ochrony (akta ZUS).

Odwołująca była związana z (...) od lutego 2014 r., kiedy to kupiła od S. D. 91% udziałów. Wspólnik spółki S. D. posiadający w kapitale zakładowym spółki 91 na 100 udziałów o łącznej wartości 45.500,00 złotych na mocy umowy sprzedaży

z dnia 22 stycznia 2014 r. przeniósł na odwołującą prawo własności 82 udziałów o łącznej wartości 41.000,00 złotych (akta ZUS).

Wspólnik spółki A. W. (wcześniej D.) posiadająca w kapitale zakładowym 9 na 100 udziałów o łącznej wartości 4.500,00 złotych na mocy umowy sprzedaży z dnia 13 maja 2015 r. przeniosła na odwołującą prawo własności wszystkich swoich udziałów (akta ZUS).

Zgodnie z protokołem nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki z dnia 12 września 2015 r. S. D. posiadający w kapitale zakładowym 9 udziałów oraz odwołująca posiadająca 91 udziałów postanowili podwyższyć kapitał zakładowy spółki

o kwotę 80.000,00 złotych do wysokości 130.000,00 złotych. Jeden udział został podwyższony do wartości nominalnej w kwocie 1.300,00 złotych (akta ZUS).

Wspólnik spółki S. D. posiadający w kapitale zakładowym 9 na 100 udziałów o łącznej wartości 45.500,00 złotych na mocy umowy sprzedaży z dnia 24 września 2015 r. przeniósł na odwołującą prawo własności wszystkich swoich udziałów (akta ZUS).

W następstwie odkupienia kolejnych 9% od S. D., ówczesnego prezesa zarządu, ubezpieczona została prezesem jednoosobowego zarządu spółki. A. R. dążyła do rozwoju spółki, rozmawiała z kontrahentami, negocjowała umowy, podpisywała i rozwiązywała umowy z pracownikami oraz zajmowała się całością spółki od strony finansowej, czyli płatnościami, przelewami i wystawianiem faktur. Odwołująca również wydawała polecenia współpracownikom spółki (zeznania świadków D. W., Z. Z., M. K., S. D., K. Z. i A. W. oraz odwołującej, k. 83-84, 145-149, 169-170 i 197-198 a. s.).

Zgodnie z zaświadczeniem lekarskim z dnia 15 września 2016 r. odwołująca została uznana za zdolną do wykonywania pracy na stanowisku prezesa w ramach 1/8 pełnego wymiaru czasu pracy (akta ZUS i akta osobowe).

Odwołująca w dniu 20 września 2016 r. jako jedyny wspólnik spółki udzieliła Z. P. pełnomocnictwa do zwołania Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników i głosowania nad uchwałą ustanawiającą pełnomocnika w osobie M. P. do zawarcia umowy o pracę pomiędzy spółką a prezesem zarządu (akta ZUS).

Uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki powołano na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. M. P. do zawarcia umowy o pracę pomiędzy spółką a prezesem zarządu (akta ZUS i akta osobowe).

Spółka reprezentowana przez pełnomocnika M. P. w dniu 21 września 2016 r. zawarła z odwołującą umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku prezesa w ramach 1/8 pełnego wymiaru czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 6.882,00 złotych brutto miesięcznie (akta ZUS i akta osobowe)

M. P. zawarła z odwołującą umowę o pracę, ponieważ została umocowana do podpisywania umów z pracownikami spółki. Ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie przelewem na konto. Odwołująca podjęła decyzję o zatrudnieniu w (...), ponieważ była tam udziałowcem i chciała rozwijać firmę. W spółce nie było osoby, która nadzorowałaby wykonywane przez nią obowiązki, ponieważ sama sobie organizowała czas pracy w zależności od potrzeb. W okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego ubezpieczona nie świadczyła obowiązków na rzecz spółki. Odwołująca posiadająca w kapitale zakładowym spółki 100 udziałów o łącznej wartości 130.000,00 złotych na mocy umowy sprzedaży z dnia 13 stycznia 2017 r. przeniosła na A. W. prawo własności wszystkich swoich udziałów. Tego samego dnia uchwałą numer 1 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników ubezpieczona została odwołana z funkcji prezesa zarządu spółki, która została powierzona A. W.. Spółka reprezentowana przez prezesa zarządu A. W. w dniu 31 stycznia 2017 r. zawarła z odwołującą porozumienie zmieniające warunki pracy ustanowione na mocy umowy o pracę z dnia 21 września 2016 r. w zakresie stanowiska. Ubezpieczona miała wykonywać pracę na stanowisku dyrektora ds.

koncesyjnych i spraw związanych z zarządzaniem, nadzorem i kontrolingiem. Odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim, kiedy spółka zawarła z nią porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę. Obecnie A. R. nie pracuje w tej firmie, ponieważ rozwiązała umowę o pracę za porozumieniem stron w czerwcu 2018 r. Odwołująca wykonywała również obowiązki w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z., w której była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na stanowisku dyrektora zarządzającego w pełnym wymiarze czasu pracy. A. R. miała podobny zakres obowiązków, jak w zainteresowanej spółce. Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 2 lipca 2018 r. odwołująca była zatrudniona w spółce w okresie od dnia 21 września 2016 r. do dnia 30 czerwca 2018 r., w 1/8 pełnego wymiaru czasu pracy, w tym od dnia 21 września 2016 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. na stanowisku prezesa oraz od dnia 1 lutego 2017 r. do dnia 30 czerwca 2018 r. na stanowisku dyrektora od spraw koncesyjnych i spraw związanych z zarządzaniem, nadzorem i kontrolingiem. Stosunek pracy ustał na mocy porozumienia stron zgodnie z art. 30 § 1 pkt 1 k.p. Odwołująca była zatrudniona w (...) na podstawie umowy o pracę z dnia 3 lutego 2014 r. na czas nieokreślony na stanowisku dyrektora ds. marketingu i rozwoju w pełnym wymiarze czasu pracy

z wynagrodzeniem w kwocie 4.210,18 złotych. Do zakresu jej obowiązków początkowo na stanowisku dyrektora ds. marketingu i rozwoju miało należeć: wdrażanie i opracowanie strategii marketingowej, projektowanie i osiąganie celów marketingowych, opracowanie i prowadzenie kampanii medialnych, opracowanie materiałów reklamowych i przygotowywanie akcji promocyjnych, wspieranie działu sprzedaży, ocena szans rynkowych związanych ze sprzedażą towarów lub usług, analizowanie działań marketingowych prowadzonych przez konkurencję, pozyskiwanie nowych klientów, monitorowanie potrzeb klientów i bieżących trendów w branży, ocena i rozwój nowych możliwości sprzedażowych dla produktu i usługi, efektywne zarządzanie podległym zespołem pracowników, nadzór nad współpracą z dostawcami zewnętrznymi oraz opracowywanie i nadzór nad budżetem marketingowym. Natomiast do zakresu obowiązków ubezpieczonej na stanowisku dyrektora zarządzającego miało należeć: reprezentowanie firmy na zewnątrz, tworzenie wizji i misji, kreowanie, wdrażanie i kontrolowanie planów krótko, średnio i długoterminowych, strategiczne zarządzanie kapitałem ludzkim, okresowa kontrola wykonalności bieżących celów, analiza raportów o sytuacji firmy, jej produktów, usług i konkurencji, udział

w podejmowaniu decyzji o kluczowym znaczeniu dla firmy, współpraca z organami firmy, dbałość o dobre relacje typu B2B z kluczowymi klientami firmy, relacje z kołami biznesu i agendami rządowymi, prowadzenie konferencji, uczestnictwo w wielu imprezach służbowych, charytatywnych i publicznych, podpisywanie umów i innych dokumentów formalnych, ponoszenie odpowiedzialności za rachunek zysków i strat oraz płynności finansowej firmy. Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 2 lipca 2018 r. stosunek pracy ustał w dniu 30 czerwca 2018 r. (zeznania świadków D. W., Z. Z., M. K., S. D., K. Z. i A. W. oraz odwołującej, k. 83-84, 107-108, 122, 134, 145-149, 169-170 i 197-198 a. s., akta ZUS i akta osobowe).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 12 lipca 2017 r.

na podstawie art. 61 § 1 i 4 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zawiadomił odwołującą i spółkę o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie prawidłowości zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru. Organ rentowy po zakończeniu postępowania wyjaśniającego wydał zaskarżoną decyzję z dnia 30 kwietnia 2018 r., nr: (...) na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1a, art. 87 ust. 2 i art. 91 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 58 § 1 k.c. oraz w związku z art. 22 k.p. Organ rentowy stwierdził, że A. R. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 21 września 2016 r. Oddział w uzasadnieniu decyzji wskazał, że posiadanie całości udziałów spółki powoduje, że wspólnik nie może pozostać w stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Ponadto stwierdził, że niezbędną cechą stosunku pracy jest podporządkowanie się pracownika w procesie świadczenia pracy poleceniom pracodawcy. Zdaniem organu rentowego zgłoszenie odwołującej do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę w okresie od dnia 21 września 2016 r. do dnia 12 stycznia 2017 r. jest bezpodstawne, bowiem brak jest istotnego elementu stosunku pracy, jakim jest podporządkowanie. Zakład uznał, że wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością można porównać do właścicieli zakładu prowadzących działalność gospodarczą, którzy nie są pracownikami w rozumieniu przepisów kodeksu pracy, a ich wynagrodzenie stanowi zysk osiągnięty z takiej działalności. Wskazał również, że zadania ubezpieczonej wynikające ze stosunku pracy pokrywają się z zadaniami należącymi do pełnionej funkcji prezesa zarządu, co pozbawia stosunek pracy zasadniczego elementu, jakim jest podporządkowanie. W

ocenie organu rentowego zawarta umowa o pracę jest fikcyjna, bowiem została sporządzona na potrzeby osiągnięcia świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Zakład zwrócił również uwagę, że ubezpieczona jednocześnie świadczyła pracę na rzecz zainteresowanej spółki oraz na rzecz Grupy (...). W związku z tym organ rentowy podniósł, że okoliczność ta stoi w sprzeczności z logiką i prowadzi do wniosku, że opisane działania miały na celu świadome osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści (akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego i aktach osobowych. Sąd uznał za wiarygodne dokumenty złożone w toku postępowania, ponieważ treść wynikająca z nich nie była kwestionowana w toku postępowania. Dlatego też Sąd uznał zgromadzony rzeczowy materiał dowodowy za wiarygodny, na podstawie którego ustalono m.in. wszystkie etapy związane ze sprzedażą udziałów spółki pomiędzy osobami, które w następstwie tego pełniły funkcje prezesa zarządu, jak również ustalono w jakich okolicznościach odwołująca została prezesem zarządu spółki a następnie wykonywała czynności na stanowisku prezesa. Sąd oparł się również na zeznaniach świadków D. W., Z. Z., M. K., S. D., K. Z. i A. W. oraz odwołującej w zakresie, w jakim ustalono powyższy stan faktyczny. W przeważającej części zeznania te cechowała wiarygodność, ponieważ były zbieżne z zebraną dokumentacją w sprawie oraz korelowały wzajemnie ze sobą. Sąd jedynie nie dał wiary zeznaniom A. W. w kontekście wykonywania przez nią nadzoru pracowniczego nad odwołującą od momentu zawarcia porozumienia z dnia 31 stycznia 2017 r. zmieniającego warunki pracy ustanowione na mocy umowy o pracę z dnia 21 września 2016 r., na skutek którego zmienilo się piastowane stanowisko A. R. w spółce. W tym zakresie twierdzenia świadka są sprzeczne z zeznaniami odwołującej, która wskazała, że podpisała porozumienie będąc już na zwolnieniu lekarskim, kiedy nie świadczyła żadnej pracy na rzecz spółki. Zatem wobec niewykonywania żadnych czynności na nowym stanowisku dyrektora ds. koncesyjnych i spraw związanych z zarządzaniem, nadzorem i kontrolingiem, ówczesna prezes spółki A. W. nie mogła kontrolować pracy ubezpieczonej.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 30 kwietnia 2018 r., nr: (...), jako niezasadne, podlega oddaleniu.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją wyłączył odwołującą z ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego od dnia 21 września 2016 r., co było kwestią sporną w niniejszej sprawie.

Art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 j. t.) stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

W myśl art. 13 pkt 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, tj. pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Stosownie do zawartej definicji w art. 2 k.p., pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy.

W myśl art. 22 § 1 k. p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Na gruncie niniejszej sprawy Sąd zważył, że zawarta przez spółkę umowa o pracę z odwołującą była nieważna.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek,

w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W ocenie Sądu zawarta umowa o pracę w niniejszej sprawie spełniała znamiona nieważności, co było bezpośrednią przyczyną nieobjęcia odwołującej ubezpieczeniami społecznymi.

W myśl art. 161 § 2 k.s.h., spółka w organizacji jest reprezentowana przez zarząd albo pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą wspólników.

W rozumieniu art. 210 § 1 k.s.h., w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników.

Na podstawie art. 210 § 2 k.s.h., w przypadku gdy wspólnik, o którym mowa w art. 173 § 1 k.s.h., jest zarazem jedynym członkiem zarządu, przepisu § 1 nie stosuje się.

Obowiązujące przepisy prawa handlowego wskazują podmioty, które mogą reprezentować spółkę. Odwołująca w dniu 20 września 2016 r. jako jedyny wspólnik spółki udzieliła Z. P. pełnomocnictwa do zwołania Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników i głosowania nad uchwałą ustanawiającą pełnomocnika w osobie M. P.. W następstwie powyższego doszło do zawarcia umowy o pracę pomiędzy spółką a prezesem zarządu. Okoliczność, że pełnomocnik według art. 210 § 1 k.s.h. zostaje powołany uchwałą zgromadzenia wspólników nie zmienia jego charakteru prawnego – nie jest on pełnomocnikiem zgromadzenia wspólników, ale szczególnym pełnomocnikiem spółki. Pełnomocnik ten ma ustawowo określony zakres umocowania, różny od zakresu umocowania pełnomocnika spółki, ustanowionego przez zarząd spółki. Ustanowienie pełnomocnika przez zarząd nie powoduje ustania ani ograniczenia jego funkcji piastuna organu osoby prawnej, a samo udzielenie pełnomocnictwa pozostaje bez wpływu na zasady reprezentacji spółki przez zarząd (poruszone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2006 r., sygn. akt III CZP 68/06). Literalna wykładnia art. 210 § 1 k.s.h. wyklucza dopuszczalność podjęcia uchwały powołującej specjalnego pełnomocnika bez odbycia zgromadzenia wspólników. Pełnomocnik do reprezentowania spółki z o.o. w celu zawarcia umowy pomiędzy spółką a członkiem zarządu zgodnie z art. 210 § 1 k.s.h., powinien być powołany uchwałą zgromadzenia wspólników, a zatem uchwała taka nie może być podjęta bez odbycia zgromadzenia (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2012 r., sygn. akt II CSK 217/11). Przepis art. 210 § 1 k.s.h., podobnie jak poprzedzający go przepis art. 209 k.s.h., oraz następujący po nim przepis art. 211 k.s.h., odnosi się do sytuacji, w której możliwa jest kolizja interesów pomiędzy spółką a członkiem jej zarządu. Z tej przyczyny ustawodawca przesądził, że jeżeli w spółce nie została ustanowiona rada nadzorcza, to wówczas umowę pomiędzy spółką a członkiem jej zarządu może zawrzeć wyłącznie reprezentujący tę spółkę specjalny pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005 r., sygn. akt II PK 276/04).

Sąd Okręgowy zważył, że art. 210 § 2 k.s.h. stanowi przepis szczególny wobec art. 210 § 1 k.s.h. wyłączając zasadę, że rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą wspólników reprezentuje spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w umowach i sporach

z członkami zarządu. W niniejszej sprawie odwołująca zawierając umowę o pracę ze spółką była jedynym wspólnikiem i zarazem jedynym członkiem zarządu spółki z o.o. W tej sytuacji art. 210 § 2 k.s.h. zakazuje powoływania pełnomocnika przez jedynego wspólnika dla dokonywania czynności z tymże wspólnikiem. Zamiast tego nakazuje, aby jedyny wspólnik wystąpił w dwojakiej roli – jako osoba dokonująca czynności prawnej ze spółką oraz jako reprezentant tej spółki. W tym przypadku interesy osób trzecich chroni obowiązująca forma aktu notarialnego. Ze sformułowania znajdującego się w art. 210 § 2 k.s.h. wynika, że reprezentacja spółki przez inną osobę niż jedyny wspólnik jak np. pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia jest wykluczona. W tym znaczeniu przepis art. 210 § 2 k.s.h. wymusza kompetencję do dokonania danej czynności przez wspólnika jednoosobowej spółki, będącego zarazem jedynym członkiem zarządu z samym z sobą.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał pierwszą umowę zawartą pomiędzy spółką a odwołującą uznać za nieważną. Taka czynność prawna jest bezwzględnie nieważna od początku i z mocy prawa i nie wywołuje ona skutków prawnych. Strony nie mogą co do zasady konwalidować bezwzględnie nieważnej czynności, chyba że przepis szczególny wprost dopuszcza taką możliwość. W takiej sytuacji podpisane porozumienie

z dnia 31 stycznia 2017 r. zmieniające warunki pracy również było nieskuteczne, ponieważ nie mogło zmienić umowy o pracę, która była nieważna. Dodatkowo Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczona nie wykonywała czynności na stanowisku dyrektora ds. koncesyjnych i spraw związanych z zarządzaniem, nadzorem i kontrolingiem, ponieważ w dacie zawarcia porozumienia przebywała na zwolnieniu lekarskim.

Sąd Okręgowy zważył, że niewątpliwie w niniejszej sprawie zostało udowodnione, że odwołująca wykonywała czynności w imieniu spółki na stanowisku prezesa zarządu, za które otrzymywała należne jej wynagrodzenie. Świadkowie powołani w sprawie uwiarygodnili zebraną dokumentację w aktach rentowych i aktach osobowych, gdyż jednolicie wskazywali, że ubezpieczona jako prezes reprezentowała spółkę w kontaktach

z podmiotami zewnętrznymi. Ponadto odwołująca zajmowała się kwestiami finansowymi spółki oraz zawierała i podpisywała umowy w jej imieniu. Wszystkie te czynności były wykonywane, kiedy A. R. miała podpisaną umowę o pracę na stanowisku prezesa spółki. Postanowienia zawarte w dniu 31 stycznia 2017 r. w porozumieniu, na mocy którego odwołująca miała być zatrudniona na stanowisku dyrektora ds. koncesyjnych i spraw związanych z zarządzaniem, nadzorem i kontrolingiem w związku ze sprzedażą przez nią wszystkich udziałów A. W. i przejściem na zwolnienie lekarskie, nie były już faktycznie realizowane. Ubezpieczona w dniu 13 stycznia 2017 r. rozpoczęła korzystanie ze zwolnienia lekarskiego i w tej dacie została odwołana z funkcji prezesa zarządu spółki. W ocenie Sądu wykazanie, że odwołująca wykonywała faktycznie czynności w imieniu spółki nie skutkowało w niniejszej sprawie objęciem jej tytułem do ubezpieczeń społecznych.

W orzecznictwie również wskazuje się, że w świetle art. 210 k.s.h. wspólnik spółki z o.o. będący jednocześnie jej jednoosobowym zarządem nie może skutecznie upoważnić prokurenta do zawarcia umowy o pracę ze sobą (poruszone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt III AUa 1454/13). W niniejszej sprawie ubezpieczona zawarła umowę o pracę ze spółką w dniu 21 września 2016 r. na stanowisku prezesa. W dniu 31 stycznia 2017 r. przyjęto aneks do umowy o pracę, na podstawie którego odwołująca została zatrudniona na stanowisku dyrektora ds. koncesyjnych i spraw związanych z zarządzaniem, nadzorem i kontrolingiem. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że (...) spółki (...) posiadający w kapitale zakładowym 9 na 100 udziałów o łącznej wartości 45.500,00 złotych na mocy umowy sprzedaży z dnia 24 września 2015 r. przeniósł na odwołującą prawo własności wszystkich swoich udziałów. W związku z tym w tej dacie A. R. stała się jedynym członkiem zarządu spółki. Zatem od dnia 24 września 2015 r. nie można mówić o podporządkowaniu pracowniczemu, gdyż doszło w istocie do przekształcenia statusu odwołującej we właściciela spółki. W tym znaczeniu ubezpieczona, jako jedyny wspólnik, pełniła funkcję jedynego członka zarządu, co oznacza, że od tej daty nie mógł istnieć stosunek pracy. Odwołująca działała bezpośrednio na rynku jako samodzielny przedsiębiorca, ponieważ należało do niej 100% udziałów w kapitale spółki. W związku z tym była to szczególna forma prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek, bez oddzielenia przez konstrukcję osoby prawnej od osobistego majątku wspólnika. W tej sytuacji nie można przyjąć, że praca wykonywana była na rzecz i ryzyko spółki. Przy takim ujęciu podporządkowania pracowniczego osoby zarządzającej zakładem pracy, może ono istnieć jedynie w przypadku rozdzielenia osoby pracodawcy i pracownika. Podporządkowanie pracownicze nie występuje wtedy, kiedy jedna i ta sama osoba wyznacza zadania pracownicze, a następnie sama je wykonuje. W orzecznictwie wykluczono możliwość, aby jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, będący zarazem prezesem jej jednoosobowego zarządu, był zatrudniony w charakterze pracownika, gdyż stanowiłoby to wyraz niemożliwego pojęciowo podporządkowania „samemu sobie” (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., sygn. akt II UK 20/11).

Reasumując Sąd Okręgowy zważył, że należało oddalić odwołanie ubezpieczonej.

Po pierwsze zawarta przez nią umowa ze spółką była nieważna, ponieważ nie doszło do skutecznego reprezentowania jej przez pełnomocnika, którego powołanie było niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Po drugie odwołująca nie podlegała żadnej osobie w spółce, która mogłaby kontrolować i nadzorować jej pracę, w efekcie czego sama sobie organizowała czas w zależności od potrzeb. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że odwołująca jednocześnie pełniąc obowiązki prezesa spółki (...), była zatrudniona w spółce (...) na podstawie umowy o pracę z dnia 3 lutego 2014 r. na czas nieokreślony na stanowiskach dyrektora ds. marketingu i rozwoju, a następnie dyrektora zarządzającego

w pełnym wymiarze czasu pracy. W (...), w której prezesem zarządu był S. D., ubezpieczona wykonywała podobne czynności, jak i w (...). Ubezpieczona w trakcie zeznań wskazała, że łączyła obowiązki, które wykonywała w ramach obydwu spółek w razie aktualnych potrzeb. Zatem nie można przyjąć, że A. R. wykonywała swoje obowiązki w spółce (...) każdego dnia w ramach 1/8 etatu.

Mając na uwadze całość okoliczności należy uznać, że zatrudnienie odwołującej w firmie było nieważne. W związku z powyższym, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za przegranie procesu. Kwotę 180,00 złotych na rzecz organu rentowego Sąd zasądził od A. R. na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

(...)